

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
DÁMASA RUIZ-JARABA COLOMERA
přednesené dne 14. února 2006¹

I – Úvod

1. V souvislosti s kabelovým přenosem ukládá směrnice Rady 93/83/EHS² kolektivní správu autorského práva a práv s ním souvisejících³ s cílem zjednodušit jejich výkon zajištěním vyšší úrovně právní jistoty. Za tímto účelem čl. 9 odst. 2 stanoví kritéria pro určení organizace pověřené správou v případě, že nositelé práv nepřevodili správu svých práv na konkrétní organizaci.

2. Cour de cassation (Belgie) si klade otázku ohledně dosahu převedení správy v posledním uvedeném případě, přičemž si není jist, zda se omezuje na správu ekono-

mických zájmů zastoupených osob nebo zda zahrnuje rovněž pravomoc povolit nebo zamítnout přenos chráněného díla.

3. Kromě toho se projednávaná věc vyznačuje tou skutečností, že spor v původním řízení se týká práva na audiovizuální využití výkonů výkonných umělců, tj. práva, které se podle belgické právní úpravy, o které se ještě zmíním dále, považuje za převedené na výrobce, a v souvislosti s tím vyvstává otázka, zda podle směrnice 93/83 mají být pravomoci související s tímto právem rovněž vykonávány kolektivně.

II – Právní rámec

A – Právo Společenství

4. Již jsem uvedl, že cílem směrnice 93/83 je zajistit právní jistotu v oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících při vysílání

1 – Původní jazyk: španělština.

2 – Směrnice ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu (Úř. věst. L 248, s. 15; Zvl. vyd. 17/01, s. 134).

3 – Právy souvisejícími s právem autorským se rozumí práva výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a filmů a práva audiovizuálních společností. Tato klasifikace vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

na území Společenství, konkrétně pak při družicovém vysílání a kabelovém přenosu⁴, a to odstraněním určitých nesrovnalostí mezi vnitrostátními právními předpisy (pátý a osmý bod odůvodnění). Vzhledem k neexistenci harmonizace právních předpisů si provozovatelé kabelového vysílání nemožnou být jisti, zda skutečně získali všechna dotčená práva, a proto se zavádí systém založený na smluvním převodu práv a na kolektivním výkonu pravomocí souvisejících s duševním vlastnictvím (desátý, dvacátý sedmý a dvacátý osmý bod odůvodnění).

5. Článek 1 odst. 3 směrnice definuje „kabelový přenos“ jako „současný, neměněný a nekrácený přenos kabelem nebo mikrovlnným systémem pro příjem veřejností původního přenosu z jiného členského státu pevnými linkami nebo vzduchem, včetně družice, televizního nebo rozhlasového programu zamýšleného pro příjem veřejností“.

6. Kapitola III, nazvaná „Kabelový přenos“, začíná článkem 8, jehož první odstavce ukládá členským státům povinnost dohlížet na to, aby se při přenosu programů pomocí kabelu z jiného členského státu na jejich území dbalo na dodržování autorského práva a práv s ním souvisejících a aby k takovému přenosu došlo na základě individuálního nebo kolektivního smluvního ujednání s provozovateli kabelového přenosu.

7. V souladu s cíli stanovenými v preambuli směrnice čl. 9 odst. 1 stanoví, že „právo nositelů autorského práva a nositelů práv souvisejících s autorským právem udělit nebo odmítnout povolení provozovateli kabelového přenosu ke kabelovému přenosu“ může být vykonáváno pouze prostřednictvím „organizace pro kolektivní správu“, která je v čl. 1 odst. 4 definována jako „organizace, která řídí a spravuje autorská práva a práva s nimi související, přičemž tato činnost je jedinou nebo jednou z jejích hlavních činností“.

8. Článek 9 odst. 2 stanoví, že pokud nositel autorských práv nepřevodí správu svých práv na organizaci pro kolektivní správu, má se za to, že organizace pro kolektivní správu, která spravuje práva stejné kategorie, je „oprávněna“⁵ spravovat jeho práva. Pokud spravuje práva této kategorie více než jedna organizace pro kolektivní správu, může se nositel práv svobodně rozhodnout, která z těchto organizací mu nejvíce vyhovuje. „Nositel práv podle tohoto odstavce má stejná práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy mezi provozovatelem kabelového přenosu a organizací pro kolektivní správu, která je považována za oprávněnou spravovat jeho práva, jako nositelé práv, kteří správou svých práv organizaci pro kolektivní správu pověřili [...]“.

4 – V rozsudku ze dne 3. února 2000, Egeda (C-293/98, Recueil, s. I-629), je zdůrazněno, že ve směrnici se ustanovení upravující kabelový přenos liší od ustanovení upravujících družicové vysílání (bod 23).

5 – Termín „mandatada“, použitý ve španělské verzi směrnice, v tomto jazyce neexistuje. Správný španělský termín zní „mandataria“ a označuje osobu, která řídí nebo vykonává jednu nebo několik obchodních činností na účet jiné osoby označované jako „mandante“.

9. Článek 10 z působnosti článku 9 vylučuje práva vysílajících organizací, pokud jde o jejich vlastní přenos, bez ohledu na to, zda jsou tato práva jejich vlastní nebo jim byla postoupena autory nebo nositeli práv souvisejících s autorským právem.

B – Belgická právní úprava

10. Článek 51 zákona ze dne 30. června 1994⁶ stanoví výlučné právo nositelů autorských práv a nositelů práv souvisejících s autorským právem udělit povolení ke kabelovému přenosu jejich děl. V čl. 36 odst. 1 je uvedeno, že pokud není stanoveno jinak, výkonní umělci převedou na výrobce výlučné právo na audiovizuální využití svého výkonu.

11. První dva odstavce článku 53 do belgického práva doslovně provádějí odstavce 1 a 2 článku 9 směrnice.

⁶ – *Moniteur belge* č. 147 ze dne 27. července 1994, s. 19297 (oprava, *Moniteur belge* č. 227 ze dne 22. listopadu 1994, s. 28832).

III – Skutkový stav v původním řízení a předběžná otázka

12. Uradex SCRL, organizace spravující práva výkonných umělců, podala k tribunal de première instance de Bruxelles návrh na přijetí předběžných opatření proti „Union Professionnelle de la Radio et de la Télédiffusion“ (dále jen „RTD“) a „Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision“ (dále jen „BRUTELE“) s odůvodněním, že tyto subjekty vysílají kabelové přenosy bez jejího povolení.

13. Vzhledem k tomu, že její návrh byl zamítnut, podala Uradex odvolání ke cour d'appel de Bruxelles, jež odvolání částečně vyhověl rozsudkem ze dne 25. června 1998, ve kterém uvedl, že organizace pro kolektivní správu mají právo povolit nebo zamítnout kabelový přenos u všech typů výkonů, pokud na ně byla jeho správa převedena, v opačném případě má jejich pověření v zásadě fiduciární povahu a jejich činnost je omezena na výběr odměny a její předání nositeli práv.

14. Cour d'appel dodal, že pokud jde o audiovizuální výkon, organizace tohoto typu má dotčenou pravomoc pouze v případě, že výkonní umělci nadále zůstávají nositeli práv. Vzhledem k tomu, že v souvislosti s těmito umělci čl. 36 odst. 1 zákona ze dne 30. června 1994 zavádí právní domněnku, že jejich práva byla převedena na

výrobce, Uradex může jejich práva spravovat pouze v případě, že prokáže existenci ujednání, která tuto domněnku vyvracejí, nebo pokud prokáže, že zastupuje přímo výrobce audiovizuálních děl. Tyto skutečnosti v projednávaném případě nenastaly.

15. Na základě těchto argumentů cour d'appel rozhodl v neprospěch BRUTELE s odůvodněním, že přenášela bez povolení Uradex neaudiovizuální dílo výkonných umělců výslovně zastoupených touto organizací. Zbývající část návrhu cour d'appel zamítl.

16. Uradex podala opravný prostředek, ve kterém uvádí, že z článku 53 belgického zákona, a v důsledku toho i z článku 9 směrnice vyplývá, že v případě neexistence výslovného pověření je organizace, která je považována za oprávněnou, rovněž oprávněna rozhodovat o komerčním využití těchto práv, přičemž pokud jde o rozhlasové nebo televizní vystoupení, skutečnost, že nositelé převedli práva na třetí osoby, je irelevantní.

17. V této fázi řízení se cour de cassation rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tuto předběžnou otázku:

„Musí být čl. 9 odst. 2 směrnice [...] vykládán v tom smyslu, že pokud se má za to, že

organizace pro kolektivní správu je oprávněna spravovat práva nositele autorského práva nebo práv souvisejících, který nepřivedl správu svých práv na organizaci pro kolektivní správu, nemá tato organizace pravomoc vykonávat právo tohoto nositele udělit nebo odmítnout povolení provozovateli kabelového přenosu ke kabelovému přenosu, vzhledem k tomu, že je pověřena pouze správou finančních aspektů práv uvedeného nositele?“

IV – Řízení před Soudním dvorem

18. Ve lhůtě stanovené článkem 20 statutu Soudního dvora předložili písemná vyjádření účastníci původního řízení, Komise Evropských společenství a švédská a italská vláda.

19. Komise a zástupci Uradex, RTD a BRUTELE se dostavili na jednání konané dne 19. ledna 2006 a přednesli svá vyjádření.

V – Přezkum předběžné otázky

A – Výkon autorských práv a práv souvisejících

20. Tato práva, označovaná souhrnným názvem práva „duševního vlastnictví“⁷, se vyznačují tím, že tvůrci díla, které je výsledkem jeho duševních schopností, přiznávají právo rozhodovat o využití⁸ tohoto díla, které v sobě spojuje morální obsah práva a majetkové právo související s výběrem odměny za jeho používání⁹.

7 – Kniha II, hlava IV, kapitola III španělského občanského zákoníku z konce 19. století (zveřejněný v *Gaceta de Madrid* dne 25. července 1889) nese název „O duševním vlastnictví“ a navazuje na hispánskou tradici, která nabyla věcnou podobu v zákoně ze dne 10. června 1847 „o duševním vlastnictví“, zůstala zachována ve stejnojmenném zákoně ze dne 10. ledna 1879 a byla potvrzena nyní platným zákonem ze dne 11. listopadu 1987, jehož přepracované znění bylo schváleno královským legislativním nařízením č. 1/1996 ze dne 12. dubna 1996 (*Boletín Oficial del Estado* č. 97 ze dne 22. dubna 1996, s. 14369 až 14396).

8 – Články 8 a násl. Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, revidované Pařížským aktem ze dne 24. července 1971, ve znění změn ze dne 28. září 1979, upravují autorská práva v mezinárodním prostředí.

9 – Na dvojí charakter tohoto nehmotného majetkového práva upozornil rozsudek ze dne 20. října 1993, Phil Collins a další (spojené věci C-92/92 a C-326/92, Recueil, s. I-5145), ve kterém Soudní dvůr v bodě 20 definuje specifický cíl tohoto práva, kterým je „zajistit ochranu morálních a hospodářských práv nositelů tohoto práva. Ochrana morálních práv umožňuje zejména autorům a umělcům, aby se bránili jakémukoliv pozměnění, zkromolení a jiným nežádoucím úpravám svých děl, které by mohly poškodit jejich pověst a čest. Autorské právo a práva s ním související mají rovněž hospodářské hledisko, protože opravňují ke komerčnímu využití uvedení chráněného díla na trh, zejména na základě licencí udělených za úhradu licenčních poplatků“. Ve svém stanovisku k věci, v níž byl vydán rozsudek dne 6. června 2002, Ricordi (C-360/00, Recueil, s. I-5089), jsem na tento dvojí rozměr („sláva a bohatství“) autorských práv poukázal.

21. Pokud nebylo ujednáno jinak, platí, že osoba, která chce použít chráněné dílo k přenosu určenému pro veřejnost, musí požádat a obdržet povolení od nositele práv k tomuto dílu, a to ve formě licenční smlouvy, výlučné, či nikoliv, která opravňuje k jednomu, několika nebo všem možnostem použití dotčeného díla. Práva jsou obvykle uplatňována individuálně.

22. Nicméně přes svou osobní povahu jsou tato práva již dlouho vykonávána hromadně prostřednictvím „autorských společností“, dnes označovaných modernějším termínem „organizace pro kolektivní správu“. Tento způsob užívání, který zajišťuje odměnu pro autory, se rozšířil v případech, kdy není možné práva spravovat jednotlivě z důvodu počtu a možných způsobů opakování.

23. Cílem modelu kolektivní správy, který byl uplatněn i na práva spojená, vedlejší nebo související, mezi která patří práva výkonných umělců¹⁰, jichž se týká spor v původním řízení, je, aby umělci mohli kontrolovat používání svých děl, což není vždy možné provádět individuálně. Organizace pro správu řídí, kontroluje, vybírá a rozděluje odměnu vyplývající z práv určité skupiny.

10 – Kolektivní správa se konkrétně vztahuje na hudební a divadelní představení a audiovizuální vystoupení, která mohou být nesčetněkrát opakována.

24. Právní řád Společenství toto odvětví nemohl opomenout. Jeho hospodářský význam¹¹ má dopad na vytváření společného trhu¹², je stimulem pro investice, růst a vytváření nových pracovních míst; kromě toho ochrana tohoto odvětví plní i další funkce, jako je podpora kreativity, kulturní rozmanitosti a identity, které nepředstavují pouze cíl, ale rovněž nástroj sloužící dalšímu rozvoji Evropy.

25. Oba aspekty jsou začleněny v právu Společenství upravujícím dotčenou oblast.

B – Dvě etapy harmonizace práva duševního vlastnictví na úrovni Společenství

26. Bylo prokázáno¹³ těsné propojení, které odpradáva existuje mezi autorským právem,

jež bylo uznáno z velké části díky vynálezu knihtisku¹⁴, a technickým pokrokem. Tato vazba se projevuje i v procesu harmonizace práva na úrovni Společenství podporovaném technologickým pokrokem¹⁵, který má dopad na tzv. „informační společnost“; tento proces harmonizace je rozdělen na dvě etapy¹⁶.

27. První byla zahájena v devadesátých letech minulého století tzv. „Zelenou knihou o autorském právu a o technologické výzvě“¹⁷ a zahrnuje celkem pět směrnic, mimo jiné i směrnici, která je předmětem této předběžné otázky¹⁸; cílem těchto směr-

11 – Podle „Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o správě autorského práva a práv souvisejících v rámci vnitřního trhu (Text s významem pro EHP)“ ze dne 16. dubna 2004 (KOM(2004) 261 konečné) přesahuje podíl průmyslu založeného na těchto právech na hospodářských aktivitách Evropské unie 5 % hrubého domácího produktu (s. 2).

12 – V rozsudku ze dne 6. října 1982, Coditel a další (262/81, Recueil, s. 3381), Soudní dvůr připustil, že za určitých okolností autorská práva narušují pohyb zboží a volnou hospodářskou soutěž.

13 – Marco Molina, J., „La armonización de las legislaciones sobre propiedad intelectual en las Directivas comunitarias“, in *Derecho privado europeo*, vydavatelství Colex, Madrid 2003, s. 1009 až 1061.

14 – Marco Molina, J., „Bases históricas y filosóficas y precedentes legislativos del derecho de autor“, in *Anuario de Derecho Civil*, leden/březen 1994, s. 121 až 208, uvádí, že pokud odhlédneme od úvah souvisejících s osobními zájmy tvůrců ve starověkém Řecku a Římě, první zárodek novodobého uspořádání autorských práv nalezneme ve vylučných právech souvisejících s knihtiskem.

15 – V rozsudku ze dne 14. července 2005, Lagardère Active Broadcast (C-192/04, Sb. rozh. s. I-7199), Soudní dvůr připomněl dopad vědeckého pokroku na právní předpisy Společenství upravující autorské právo (body 29 a 30).

16 – Je třeba zdůraznit, že právo Společenství upravuje autorské právo a práva související pouze okrajově a hlavní část právní úpravy ponechává na členských státech. V tomto smyslu se vyjadřuje i Komise ve sdělení uvedeném v poznámce 11, s. 1.

17 – KOM(88) 172 konečné, Brusel, červen 1988, aktualizována dokumentem nazvaným „Opatření navazující na Zelenou knihu – Pracovní program Komise v oblasti autorského práva a práv souvisejících“, Brusel, 5. prosince 1990 [KOM(90) 584 konečné].

18 – Dalšími směrnicemi jsou směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. L 122, s. 42; Zvl. vyd. 17/01, s. 114), směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. L 346, s. 61; Zvl. vyd. 17/01, s. 120), směrnice Rady 93/98/EHS ze dne 29. října 1993 o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (Úř. věst. L 290, s. 9; Zvl. vyd. 17/01, s. 141) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází (Úř. věst. L 77, s. 20; Zvl. vyd. 13/15, s. 459).

nic je reagovat na vliv kabelové a satelitní televize¹⁹ a na neustálý vývoj v oblasti informačních technologií²⁰.

poskytují tvůrci duševního díla koordinovanou ochranu²⁴.

28. Druhá etapa byla zahájena směrnicí 2001/29 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, která reaguje na pokrok v oblasti digitálních technologií a interaktivních systémů. Následovala směrnice 2001/84/ES²¹ o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla. Tato etapa byla prozatím završena směrnicí 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví²².

C – Směrnice 93/83

30. Směrnice 93/83 spadá do počáteční etapy a v souvislosti s právy duševního vlastnictví se zabývá důsledky přeshraničního televizního vysílání, a to jak družicového, tak kabelového²⁵.

29. Obě hlediska (finanční a inovační), která jsou pro právní úpravu Společenství týkající se autorského práva důležitá, procházejí výše popsaným vývojem. Zatímco cílem první skupiny směrnic je odstranit překážky, které pro průmysl a volný pohyb zboží a služeb představovalo striktně vnitrostátní pojetí těchto práv²³, směrnice z druhé skupiny

31. Druhý způsob přenosu byl zdrojem nejistoty provozovatelů, jejichž činnost se omezovala na vysílání televizních pořadů, jejichž obsah byl předem určen, v nezměněné podobě do několika zemí současně. Vyžadovat od těchto provozovatelů, aby získali souhlas všech vlastníků dotčených práv, byl nezvládnutelný úkol. Kromě toho by takové řešení s ohledem na přeshraniční kontext znamenalo, že žádosti o povolení by musely být podávány podle různých vnitrostátních právních systémů. Za těchto podmínek by

19 – O několik let dříve byla přijata směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (Úř. věst. L 298, s. 23; Zvl. vyd. 06/01, s. 224), známá jako „směrnice o televizi bez hranic“.

20 – Uvedená Zelená kniha se zabývá problémy, které souvisejí s nástupem nových technologií, mezi které patří mimo jiné kabelový přenos televizního vysílání a družicové vysílání, polovodiče, informační technologie a nové techniky pořizování audiovizuálního záznamu.

21 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla (Úř. věst. L 272, s. 32; Zvl. vyd. 17/01, s. 240).

22 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 (Úř. věst. L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32, oprava v Úř. věst. 2004, L 195, s. 16).

23 – Ve výše uvedené Zelené knize Komise potvrzuje, že v několika oblastech zaznamenala překážky související s autorským právem, které narušují obchodování zbožím a službami mezi členskými státy.

24 – V tomto smyslu jsou velmi přínosné čtvrtý bod odůvodnění směrnice 2001/29 a druhý, třetí a desátý bod odůvodnění směrnice 2004/48.

25 – Deliyanni, E., „Contenu et application de la directive 93/83 du Conseil, relative à la coordination de certaines règles du droit d'auteur et des droits voisins, applicables à la radiodiffusion par satellite et à la retransmission par câble“ in *Derecho europeo del audiovisual: actas del congreso organizado por la Asociación Europea de Derecho Audiovisual (Sevilla, říjen 1996)*, svazek I, Madrid, 1997, s. 675 až 709, zdůrazňuje nutnost koordinovat dva prostorově odlišné jevy: družicové a kabelové spojení, které má mezinárodní rozměr, a ochranu autorských práv, která má rozměr striktně vnitrostátní.

zachování systému individuálních povolení mohlo představovat závažnou překážku narušující řádné fungování vnitřního trhu v oblasti vysílání.

a snažil se o vyváženost mezi výkonem výlučných práv a důvěrou vysílací společnosti, která musí mít jistotu, že získala všechna práva tohoto typu související s vysíláním²⁹.

32. Bylo tedy třeba stanovit právní úpravu, podle které by organizace podílející se na vysílání musely získat souhlas nositelů práv k dílům, která chtějí uvést na trh, a uhradit jim příslušnou odměnu. Jinými slovy, jak je uvedeno v bodech odůvodnění směrnice 93/83, cílem bylo odstranit právní nejistotu způsobenou rozdíly mezi jednotlivými vnitrostátními právními předpisy, které upravují autorské právo, a harmonizovat ochranu autorských práv na smluvní bázi.²⁶

34. Z výše uvedených důvodů směrnice 93/83 chrání autorské právo a práva související prostřednictvím smluvních ujednání mezi nositeli práv a audiovizuálními společnostmi (článek 8) a vyžaduje kolektivní správu těchto práv (čl. 9 odst. 1). S cílem předcházet roztržičnosti byl formulován čl. 9 odst. 2, který pověřuje příslušnou organizaci pro kolektivní správu správou práv nositelů, kteří nejsou členy, a zaručuje tak provozovateli práva na celý repertoár.

33. V této souvislosti se nabízely dvě možnosti: povinná koncese²⁷, nebo kolektivní správa²⁸, přičemž zákonodárce Společenství zvolil druhou možnost, která více respektuje práva tvůrců. Tento způsob použití díla méně poškozoval nezávislost autora

35. Po objasnění těchto otázek je možné přistoupit k analýze gordického uzlu této předběžné otázky, tj. určit, zda v dotčeném kontextu pravomoc k zastupování, kterou organizace pro kolektivní správu má, zahrnuje i pravomocí související s duševním vlastnictvím, včetně pravomocí udělit povolení k přenosu, nebo zda se omezuje výlučně na finanční aspekty.

26 — V tomto smyslu se vyjádřila Komise ve „Zprávě Evropské komise o použití směrnice Rady 93/83“, Brusel, 26. července 2002, KOM(2002) 430 konečné, s. 3 a 4.

27 — Státní orgán uděluje povolení pro komerční využití díla, přičemž vlastník nemá právo tomuto využití odporovat, a stanoví podmínky použití a vyšší příslušné odměny.

28 — Obě možnosti jsou uvedeny v článku 11a Bernské úmluvy, který poté, co v odstavci 1 nejdříve potvrzuje, že autoři mají výlučné právo povolit vysílání svých děl, a to jak primární, tak sekundární, v odstavci 2 stanoví, že je na vnitrostátních právních předpisech, aby stanovily podmínky výkonu tohoto práva.

29 — Viz zpráva Komise uvedená v poznámce pod čarou 26 a Deliyanni, E, *op. cit.*, s. 704.

D – *Rozsah kolektivní správy v souvislosti s nositeli práv, kteří správu svých práv nepřevodili na organizaci pro kolektivní správu*

zájmů bez výjimky, přičemž prvním z nich je využívání nehmotného majetku, který je předmětem vlastnických práv.

36. Domnívám se, že pravda je na straně těch, kteří, stejně jako Komise, švédská a italská vláda a Uradex, hájí stanovisko, že pověření *ministerio legis* se vztahuje rovněž na pravomoc udělit povolení k přenosu. V opačném případě by nebylo dosaženo cíle právní normy.

37. Pokud je totiž hlavním cílem směrnice 93/83 zamezit tomu, aby byla činnost provozovatelů kabelových přenosů zablokována vinou problémů souvisejících s uzavíráním individuálních smluv o autorských právech, a zaručit nositelům práv spravedlivou odměnu, je nepopíratelné, že správa zahrnuje rovněž rozhodování o povolení k použití duševního díla. Toto tvrzení je podpořeno několika argumenty.

38. Jediným způsobem, jak s určitostí konstatovat, že společnost má k dispozici všechna díla obsažená v určitém programu, je předpokládat, že nositelé práv výslovně nebo mlčky souhlasili s jejich vysíláním, přičemž tento postulat platí, pokud se má za to, že čl. 9 odst. 2 směrnice pověřuje organizaci pro kolektivní správu správou všech dotčených

39. Uspořádání a obsah tohoto ustanovení dokládají, že tomu tak skutečně je. Odstavec 1 stanoví zásadu kolektivní správy tak, že právo „udělit nebo odmítnout povolení [...] ke kabelovému přenosu [může] být vykonáváno pouze přes organizaci pro kolektivní správu“, přičemž odstavec 2 stanoví kritéria pro určení organizace, která má vykonávat tuto činnost jménem nositelů práv, kteří nepřevodili správu svých práv výslovně na určitou organizaci³⁰ a kteří, stejně jako nositelé práv, kteří si zvolili organizaci pro kolektivní správu, mají práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy uzavřené mezi audiovizuální společností a společností pro kolektivní správu. Pokud je cílem systému zajistit, aby televizní společnosti respektovaly dotčená práva, nelze tento systém uspořádat jinak.

40. Jinými slovy znění článku 9 odst. 1 dokazuje, že povinná kolektivní správa se neomezuje pouze na finanční aspekty, a jak zdůrazňují švédská a italská vláda, pojem

30 – Článek 9 odst. 2 řeší situaci pouze tehdy, pokud pro správu práv určité kategorie existuje jen jedna organizace, protože pokud existuje takových organizací několik, považuje se za organizaci pověřenou správou těchto práv organizace, kterou si zvolili nositelé práv. Ovšem vzhledem k tomu, že poslední jmenovaní si v zásadě žádnou organizaci nevybrali, nelze očekávat, že vystoupí ze své pasivní role a pověří zastupováním svých zájmů některou z již existujících organizací.

„práva“ použitý v odstavci 2 má stejný význam jako v odstavci 1.

vají nedotčeny, například dispoziční pravomoci. Proto nic nebrání v postoupení této pravomoci ve prospěch třetí osoby.

41. Kromě toho by bylo paradoxní připustit implicitní správu práv v souvislosti s finanční náhradou, aniž bychom připustili její nevyhnutelnou podmínku: povolení přenosu, za který je poskytováno toto protiplnění.

44. Dvacátý osmý bod odůvodnění směrnice je z tohoto hlediska formulován velmi jasně. Uvádí se zde, že harmonizace se netýká práva udělovat povolení, ale pouze jeho výkonu, a postoupení tohoto práva je tedy možné.

42. Konečně, pokud by nositelé práv, kteří nepřevedou správu svých práv na konkrétní organizaci pro kolektivní správu, mohli individuálně vznést námitky proti kabelovému přenosu televizního pořadu s odvoláním na jiné důvody, než jsou důvody uvedené v kolektivních smlouvách, nebo pokud by mohli udělovat svůj souhlas k přenosům nad rámec kolektivně sjednaných podmínek, i nadále by v tomto odvětví existovala právní nejistota a právní norma Společenství by byla zbavena veškerého užitečného účinku.

45. V případě převodu práv nový nositel práv převezme práva bývalého nositele a vůči organizaci pro kolektivní správu zůstává ve stejném postavení jako bývalý nositel, a proto je třeba znovu odkázat na předchozí vysvětlení. Individuální použití práva je přípustné pouze v případě, pokud je novým nabyvatelem práv sama vysílající společnost, což je případ, na který se vztahuje článek 10 směrnice.

E – Zvláštní případ převedení práva na třetí osoby

43. Kolektivní správa se týká výlučně práv na kabelový přenos a přiměřeného finančního protiplnění za tento přenos³¹, ale nezasahuje do dalších pravomocí vlastníka, které zůstá-

46. Základní zásady režimu Společenství neumožňují chápat možnost převodu práv jako prostředek, jak se vyhnout kolektivní správě. V článku 9 směrnice nejsou použity termíny tvůrci, výkonní umělci nebo výrobci, ale „nositelé“ autorského práva a práv souvisejících, přičemž otázka, zda právem disponuje jeho původní nositel, ať už autor díla, nebo ten, kdo dílo provádí, nebo nový nositel, který právo nabyl převodem, je irelevantní.

31 – Deliyanni, E., *op. cit.*, s. 706, vysvětluje, že nutnost využít služeb organizace neznamená, že je tvůrce nucen ke společnému postupu v souvislosti se všemi hledisky svých práv, ale pouze to, že v případě, že nevolí kolektivní správu, může uplatňovat pouze práva uvedená v čl. 9 odst. 2.

47. Řešení je stejné i v případě, že, jako je tomu v Belgii, se audiovizuální výrobci stanou nositeli práv, protože zákonodárce *iuris tantum* předpokládá, že výkonní umělci na ně převádějí výlučné právo k použití svých výkonů. Důvody, ze kterých vychází právní předpisy Společenství, přetrvávají.

48. V popsané situaci se problém přesouvá k určení subjektu pověřeného kolektivním výkonem práv, k němuž je však příslušný vnitrostátní soud na základě použití vnitrostátních předpisů, které provádějí směrnici.

49. Nicméně existují dvě hypotézy. První označuje práva převedená na producenty za vlastní pravomoci výkonných umělců, k jejichž správě je příslušná organizace pro kolektivní správu práv spadajících do stejné kategorie a, pokud je takových organizací více, organizace stanovená v čl. 53 odst. 2 druhém pododstavci belgického zákona ze dne 30. června 1994, který provádí článek 9 odst. 2 směrnice. Druhá hypotéza přisuzuje těmto právům stejnou povahu jako mají práva výrobců.

50. Druhá z uvedených možností by vedla k tomu, že v rámci jednoho přenosu by se

objevilo několik uskupení (sdružujících výkonné umělce a producenty), avšak žádné z ustanovení směrnice takový souběh nezakazuje, protože zákonodárny orgán Společenství zvolil kolektivní výkon práv duševního vlastnictví dotčených kabelovým přenosem televizního vysílání, avšak nevyžaduje existenci jediné organizace pro kolektivní správu. V takovém případě by zde existovala práva spadající do různých kategorií, přičemž každá z nich by byla spravována různými organizacemi, a provozovatel by byl nucen uzavřít smlouvu se všemi. Takové řešení není v rozporu s cíli směrnice, protože stanoví přesně vymezený rámec pro audiovizuální společnosti, které musí jednat s omezeným počtem partnerů, a zaručuje jednotlivým kategoriím tvůrců účinnou ochranu jejich zájmů, které si mohou, a tuto skutečnost je třeba mít na paměti, vzájemně odporovat.

51. Poslední úvahy přesahují rámec pochybností, které vyjádřil předkládající soud v předběžné otázce; navrhuji, aby na tuto předběžnou otázku bylo odpovězeno tak, že podle článku 9 odst. 2 směrnice má společnost, na kterou byla implicitně převedena kolektivní správa práv duševního vlastnictví, kromě pravomoci spravovat finanční aspekty těchto práv rovněž pravomoc rozhodovat o jejich komerčním využití prostřednictvím kabelového televizního přenosu.

VI. Závěry

52. Z výše uvedených důvodů navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl Cour de cassation (Belgie) takto:

„Článek 9 odst. 2 směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu umožňuje organizaci, která je považována za oprávněnou spravovat práva nositelů, kteří správu svých práv výslovně nepřevodili na konkrétní organizaci pro kolektivní správu, udělovat povolení k použití jejich děl a výkonů.“